

KISS LÁSZLÓ

Ünnep

Őszinte legyek? Mindegy volt már, meg a vastag bajszú is észrevett, rám is förmedt, *te meg hogy kerülsz ide, öcskös?! (igen alacsony vagyok)*, amitől vérszemet kaptam, maradtam hát, ahol voltam, visszaút meg aztán tényleg nem volt, meg kellett várnom, míg sorra kerül az Ádi, aki már szemben röhögött, nem tudta még ekkor, hogy egész életében emlegetni fogja ezt a nyomtalanul tovatűnt diplomaosztót, ahol végre már az ő diplomáját is kiosztották. Nem tudta, hogy korántsem olyan vicces a helyzet, ugyanis az anyja fényképezett, Zsuzsa néni, aki mindig kolbászos szenyát készít az Ádinak a horgászásokra, és mindig szalvétába vagy folpackba csomagolja, ami nekünk nem jó, mert semmi célra nem tudjuk felhasználni, ellentétben például az alufóliával, ami erős, bátran gyűrhető meg lassan ég el, szóval Zsuzsa néni, mert az Ádi elkövette azt a hibát, hogy Zsuzsa néni kezébe nyomta a gépet, *ezzel kattintasz, itt, és akkor... – melyikkel? – ezzel, ezzel, itt, tel*, hangzott a párbeszéd, mert az Ádi ilyen, elég türelmetlen, és hát a majdani hiba már itt bimbózott, de az Ádi ekkor már, ahogy szép lassan bimbózott a hiba, az osztás lázában égett, hogy nemsokára délcegen, büszkén lépegessen le a lépcsőről, szándékosan lassan, megfontoltan, majd jobbra fordulván elindult a rektor és a polgármester pulpitusának irányába, ahonnan átvehette azt a gyönyörű, aranybetűkkel díszített bőrokmányt, amit másnap rögtön el is hagyott, de még mielőtt befordult, szélesen vigyorgott Zsuzsa nénire, nyilván várta a vakut, de Zsuzsa néni semmit sem csinált, csak imára kulcsolt kezekkel állt, és széles vigyorral nézte a nagyfiút, és a könnye is kicsordult, és mivel a flash nem érkezett, az Ádi befordult a pulpitus felé, és ahogy befordult, Zsuzsa néni átérezte hirtelen a pillanat fontosságát, szeméhez emelte az objektívet és kattintott, de ez a próbálkozás nagyon rosszul sikerült, őszintén szólva egyáltalán nem, mert Zsuzsa néni, aki fájdalmasan nem értett a mechanikus eszközökhöz, a pulpitustól oldalra állt, a függöny aljában, a terem oldalsó ablakai mellett, ezért a felvétel készítésekor az Ádi háttal volt neki, úgyhogy a képen az Ádi háta látható, meg a jobb karja, amit éppen a szemé elé emel, mert ahogy haladt, a szemközti oldalon is fényképezett valaki, *valami marha*, mondta később az Ádi apja, egyenesen bele mégpedig az Ádi szemébe, ezért emelte fel a kezét, mondtam is neki később, amikor az új okmányt intéztük, hogy nem kellett volna olyan délcegen baktatnia, nekem volt egy Bucó, Szetti, Tacsim, egy kedves képregény, amelyben gördeszka-versenyt rendeztek, és Fönök, az álnok róka meg a gaz társa, K.O., a buldog szembefényképezték egy váratlan kanyarban az ártatlan versenyzőket, így egy délceg tartású sünt is, aki – fején ocsmány bukósisak – akkorát takart, hogy csíkot hagyott az aszfalton, vigyázzunk tehát a büszkeséggel, de az Ádi csak legyintett. Amire, tegyük hozzá, meg is volt az oka, mert Zsuzsa néni, aki egyébként jó – vagy ahogy az Ádi fogalmazott: *kurva jó* – és érzékeny anya volt, rögtön tudta, hogy valami nem sikerült, de legalábbis más-képp, mint ahogy azt előzetesen elképzelték, és gyorsan újra kattintott, de sajnos épp akkor, amikor a szemközti marha is, az Ádi meg a flash pillanatában egy kicsit oldalra fordult, a rektorhoz ért, tudniillik időközben, a két vaku pedig fűrgén szaladt, és találkozott össze

félúton, boldogan ölelkezve, aminek a gyümölcse egy fotó lett az Ádiról, feje körül pompás, halványsárga, néhol vöröses glória, mint egy szentnek vagy mártírnak vagy mittudomén, mondtam is neki később, hogy *régi bűnöd nyert látványos megbocsátást*, de nem nyugodott meg tőle.

Szóval hirtelen rám dörrent ott a vastag bajszerű, mert én meg éppen a rektor háta mögé loptam be magam, egyenesen a katedrára, ahol nem tűntem fel nagyon, mert néhány fotós állt még ott rajtam kívül, meg igen alacsony is vagyok, úgyhogy kitűnően el tudtam rejtőzködni, hogy integethessek annak a fickónak, aki szintén a diplomájára várt és komoran, bikatekintettel ült a padban, nem messze tőlem, az első sorban. Még az ünnepség előtt hívta fel rá az Ádi a figyelmem, *látod ott azt a palit? te, én ezzel már egyszer*, és elmondta, hogy valami alkatrészt kellett kicserélni a kocsiban, amiért az Ádinak egy délutánt kellett végigücsörögnie az autószalonban, és amikor már rettenetesen – vagy ahogy az Ádi fogalmazott: kurvára – unta az olvasást, letette a könyvet, szemét körbejáratta az épületben, és ekkor tűnt fel neki a bikatekintetű ürge, focistafrizura, másfél mázsa, meg ahogy komótosan járkált és értő gesztusokkal mustrálgatta az autócsodákat, szorgolatta a karosszériát meg ilyenek. De a legérdekesebb az volt az egészben, ingerelte magát az Ádi, ahogy járt, mert egy ilyen csillogó szalonban késő délután már ordító csönd tud lenni, az volt akkor is, és csak a bikatekintetű fickó lépései hangzottak, ahogy a lábait szép lassan egymás után helyezte, és a nyilvánvalóan újonnan vásárolt bőrcipői gyalázatosan nyegegtek, nyiiik-nyeeek, és vannak hangok, amelyekre az Ádi rettenetesen dühös tud lenni, és a nyiiik-nyeeek ezek közé a hangok közé tartozik, *netuddmegbazzmeg!*, úgyhogy figyelve lett a pali, nyiiik-nyeeek, mustrálgatott tovább, aztán felállt az Ádi is, és lassú mozgással járkálni kezdett a csillogó szalonban, szorosan a focistafrizurás nyomában, szorgolatta a karosszériákat, nyegegette a cipőjét, legalábbis a szájjával utánozta, a bika pedig gyakran hátrafordult, ilyenkor az Ádi szorgolatta, mustrálgatott, amikor meg a focista továbbhaladt, nyiiik-nyeeek, újra az Ádi következett, és így volt izgalmas a játék. És amikor az Ádi apja végre előállt, és elindulhattak haza, az Ádi még a kocs ablakából visszanézett, és látta, hogy a bikatekintetű szorosan az üvegfallal mellett áll, és szomorúan néz maga elé, mire integetni kezdett neki, barátságosan, kiabált is, letekerte az ablakot, *helló!*, mire a focistafrizurás – arca vérbe borult – kirohant a szalonból, egyenesen az Ádiék kocsijának, de későn, mert ekkor már az Ádi apja hármasba kapcsolt. Hát persze, hogy szólt nekem az Ádi, amikor észrevette a bikatekintetűt, nézzek már oda, *ez az a pali*, nyilván levelezőre járt, és én voltam annyira jó barátja az Ádinak, hogy értettem a célzást, s a rektor háta mögé csusszanva a focistafrizurással szemközt helyezkedtem el, és onnan integettem neki, pipiskedtem, meg a lábamat emelgettem és mutogattam a cipőmre, az ajkaimmal meg nyiiik-nyeeeket formáztam és látványosan tátogtam, majd újra integettem, majd megint jött a nyiiik-nyeeek, de nem tudtam kihozni a paliból azt, amit annyira akartam, az állatot, igaz, észre sem vett, mások viszont már röhögtek meg ujjal mutogattak felém.

Mindenesetre késő volt már, éppen az Ádi volt soron, röhögött a szemembe, amikor hirtelen észbe kaptam, *álljunk meg!*, itt egyéb összefüggések is vannak, mert, mondom, a rektor mögött álltam, akinek a nyakában valami gusztustalan, színes koszorú fityegett, amitől olyan volt, mint egy maori táncosnő, és így, ahogy mögöttem álltam, az Ádi meg vele szem-

ben, meg kezet fogtak, és az Ádi pirulva hallgatta a rektor szavait, miközben néha lopva rám sandított és röhögött, a kép kísértetiesen emlékeztetett arra a derűs szeptemberi délelőttre, amikor egy átvitt éjszakát követő reggelen még úgy döntöttünk, iszunk valamit, mondjuk három sört, és ittunk is, amíg az Ádinak eszébe nem jutott, hogy néhány hónapja beküldte a verseit egy folyóirathoz, és hogy jó lenne felkeresni a szerkesztőséget, hogy mi van már azokkal a versekkel, vagy mi lesz, mert most már igazán kellene, hogy legyen valami. Mondtam én, mondtam, hogy ott a telefon, de igazat kell adnom az Ádinak, mert az igazi kommunikáció az négy szemközt folyik, a gesztus meg a mimika a fontos, a többi csak ál-kommunikáció, *tehát szart sem ér, ezt vedd tudomásul!*, nem volt választás, menni kellett a szerkesztőségbe, ahol sajnos nem tölthettünk sok időt, mert egyből a főszerkesztő úr szobájában találtuk magunkat, ahol az Ádi nagyon megviselt állapotba került, és harsányan magyarázni kezdte, miért jók a versei, meg hogy be tudja bizonyítani, mert neki Kosztolányi Dezső van a bal karjára tetoválva, meg hogy idáig válasza sem méltatták, most meg telefonon kéretik be, és figyeltetik az utcán, úgyhogy tessék, most itt van, most mondja meg a főszerkesztő úr, hogy akkor mi van. A főszerkesztő úr pedig sietett megnyugtatni, miközben én a háta mögé osontam, és különféle gesztusokkal igyekeztem jobb hangulatra deríteni a velem szemben álló, egyre sápadtabb Ádit, így láthattam, hogy a főszerkesztő úr kopasz fejbúbja izzad, és már állt volna föl, hogy hellyel kínálja a magáról megfélemedezett költőt, amikor az Ádi észrevette, hogy letoltam a nadrágom és táncolok, mire elkezdett röhögni, valami egészen állatias hangon, a főszerkesztő úr pedig visszahanyatlott a fotelba, majd váratlan hátrafordult, én meg ott forgolódtam, térdig lehúzott nadrággal, a farkamat markolásztam, hajolgattam, leguggoltam, szórakoztattam az Ádit, aki nyertett, majd észrevettem, hogy a főszerkesztő úr néz, megdöbben, hirtelen falfelhér lesz, és gagyog, meg hogy az Ádi szája is megvonaglik a rettenetes görcstől, ami munkált benne, és hatalmasat, vérvöröset okádik, egyenesen a főszerkesztői asztalra, a kéziratokra, szemüvegre, mindenre, odaokádta az egész fazék paradicsomos káposztát, amit hajnalban egy idegen lány lakásán zabált csámcsogva, amíg én a lánnal a fürdőszobában örömködtem, a kádban, aztán pedig, miközben cigarettáztam és önkielégítést végeztem a konyhában, az Ádi került sorra. De hát nem volt visszaút, odaterített egy adag paradicsomos masszát, ami azért sok volt, gyorsan menekülőre is fogtuk, de még az Ádi az ajtóból visszafordult, *nem kell közölni a verseket*, aztán nyomás.

Sejtettem én, hát hogyne sejtettem volna, mire célzott az Ádi a sanda vigyorral, hogy erre a délelőttre gondolt, amikor átvette a diplomát a maori táncosnőtől, de azért eddig nem merészkedtem, maradt az integetés, mert vannak helyzetek, amikor azért mégis, esetleg mégse. Megborzongani mindenesetre megborzongtam, mert véletlenül összetalálkoztam tekintetem a focistafrizurásával, nem gondoltam volna, hogy ez ilyen, meg a vastag bajszerű nyugtalanított már, ezért gyorsan elslisszoltam a katedra mögötti tábla alatt, Zsuzsa nénihez, aki mosolyogva jött felém, *láttad, mit szólsz?*, lóbálta a fényképezőgépet, *az isten szerelmére, Zsuzsa néni, most megy vissza az Ádi, hát mutatja a diplomát!*, az Ádi meg széles mosollyal jött a pulpitustól, de úgy is maradt a szája, nyitva, mert nem látta sehol az anyját, az isten szerelmére, Zsuzsa néni, kattintson már!, és Zsuzsa néni kattintott, de sajnos rosszkor, mert a képen csupán az Ádi cipőjének a sarka van rajta, ahogy feszesen nyúlik, hogy egy pil-

lanattal később már a következő lépcsőn nyugodjék, mindeközben meg a bikatekintetű igyekszik a túloldalon a rektori emelvény felé, teljes terjedelemben, ami épp elég örömet okozott nekünk a későbbiekben, amikor az Ádival a fényképeket nézegettük, hogy emlékezzünk erre a csodálatos napra.

És, bizony isten, futott a hátamon a hideg, végig, lefele, amikor másnapra meghívtak a dédnagyatyi kilencvennyolcadik születésnapjára, ebédre, *nem lehet várni százig, szegény, napról-napra rosszabb állapotban van*, futott bizony, mégpedig úgy futott, ahogy mi futottunk a diplomaosztó utáni ebédre, ahonnan, sajnos, kénytelenek voltunk fizetés nélkül távozni, mert az Ádi apja sótlannak érezte a paradicsomlevest, amit szóvá is tett, iszonyatos erővel verve az asztalt, és üvöltözött, tiszta paradicsom lett az abrosz, a sótartó meg a szalvéták, úgyhogy menni kellett, még hozzá gyorsan, mert az Ádi apja hevesen verte az asztalt, majd a fiatal pincér arcát is, akinek összetört az orra, ezért volt, hogy annyira siettünk hazafelé a kocsival.

És hát, mondom, futott a hideg, hogyne futott volna, mert hallottam én már valamit az Ádi dédnagyatijáról, hogy misét celebrált a templomtéren, meg ilyeneket, ami semmiképpen sem elítélendő cselekedet, csak hát az Ádi dédnagyatija nem plébános, hanem nyugdíjas fizikatanár, de most már nagyon öreg, kilencvennyolc éves, és mindenki furcsállja, ha egy ilyen idős ember hajnalban, hálóingben misét celebrál a templomtéren, különösen, hogy senki nem volt a misén, csak valami ittas rocker, aki egy padon ülve visítva üvöltözött, ez az, *tata, még!*, úgyhogy futott a hideg rendesen.

Visszaút azonban nem volt, meghívtak, el kellett mennem, ebédre még hozzá, összegyűlt a rokonság, a teljes família, a dédnagyatyi pedig bűzös pizsamában feküdt a ronggyá gyűrt lepedők között, sóhajtozott, a család meg körülötte sürgött, körbefogták az ágyat, valahonnan előszedtek a nyomorultak egy videokamerát is, amit fölé emeltek, az Ádi nagynénje tartotta, és mindenki egyszerre ordibált meg üvöltözött a dédnagyatira, *nagypapa, mondjon valamit a kamerába, ide, nagypapa, ide mondja!*, de a dédnagyatyi másfelé nézett, egészen mélyre süllyedtek már szeme alatt a megsárgult ráncok, kis kék szemét a plafon egy pontjára szegezte, bajsza erőteljesen mozgott, *nagypapa, ide tessék nézni!*, maradék hajszálai ezüstös gubancokban pihentek májfoltos fején, mely egészen belesüppedt a párnába, *nagypapa, itt az unoka!*, erre meg beemeltek fölé valami kis lurkót is, aki sírva fakadt, nagy pap, gúnyolódott az Ádi, aki egy sarokban röhögött és mákos bejglit zabált, én illedelmesen álltam az Ádi apja mellett, *nagypapa, mondjon valamit az unokának, kisunoka!*, a dédnagyatyi pedig lassan elfordította fejét, *nagypapa, ide, a kamerába!*, noszogatták, ... *khsz... guuht... haufsz ...*, nyöszörögte a dédnagyatyi, amire mindenki ujjongani kezdett, az Ádi nagynénje véresre tapsolta a tenyerét, és gyorsan kirángatták a dédnagyatit az ágyból, ketten vitték a nappaliba, egyik az Ádi apja volt, ráültették egy székre a szoba közepén, *fényképezés jön, nagypapa!*, és megint köré gyűltek mindannyian, az Ádi megkezdte a lúdlábat, *nagypapa, itt az Ádámka bizonyítványa!*, és mutogatták a dédnagyatinak a gyönyörű, aranybetűkkel díszített diplomát, ami még aznap elveszett, *látja, nagypapa, hahó!, most repül a kismadár!*, és mindenki ujjongott és tapsolt, és szédítő tempóban kezdtek enni meg inni, meg üvöltöztek tovább, mire azt eszeltük ki az Ádival, hogy átmászunk a szomszédba, elbújni, mert hátborzongatóan izgalmas, ahogy a szomszéd igyekszik az udvarvégi favécébe, mi meg a

mellette lévő elhagyott disznóólban kushadunk, és nem veszi észre, vagy a kerti bokrok közt lapulunk, kutya nincs, miközben a kisunoka a járda közepén guggol, és pisil gátlástalanul, a szép sárga húgy meg akadálytalanul szalad és keringőzik a járdalapok rései közt, a cseresznyefa irányába, ezt eszeltük ki, de már az ajtóban visszahőköltünk, mert nagyapa elállta az utunkat, a kis tornácon ült, nekünk háttal, tolószékben, és előre meredt, a szomszéd ház falára, bent üvöltöztek, valaki énekelt, mi meg álltunk az Ádival a tolószék mögött, és néztük, ahogy nagyapa néz előre, és ahogy a szép sárga húgy nagyapa bűzös pizsamáján keresztülcsordogál, s a tolószék fémvázán akadálytalanul szalad és keringőzik előre, le, a járdalapok rései között, a cseresznyefa irányába.